

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

МАНУЇЛОВА КАТЕРИНА ВІКТОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри міжнародного та європейського права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ

За останні десятиліття збройні конфлікти зруйнували життя мільйонів мирних жителів. В умовах багатьох збройних конфліктів часто відбуваються серйозні порушення норм міжнародного гуманітарного права та міжнародного права прав людини. За певних обставин деякі з цих порушень можуть являти собою геноцид, військові злочини та злочини проти людяності. Захист прав людини, в тому числі цивільного населення – один із ключових аспектів воєнних дій, а також етичний і стратегічний імператив при всіх видах конфліктів, починаючи з гібридної війни і закінчуючи боротьбою з повстанцями та великомасштабними військовими операціями, коли противник може намагатися використати тактику, призначену для заподіяння шкоди цивільному населенню.

На жаль, під час війни в Україні, ми можемо спостерігати як порушуються загальною визнані, міжнародним правом, права людини та на що саме потрібно звернути увагу. Порушення прав людини в умовах збройного конфлікту та військової окупації є порушеннями основних міжнародних принципів права у галузі прав людини та міжнародного гуманітарного права, втілених у міжнародно-правових інструментах у галузі прав людини та у Женевських конвенціях 1949 року та додаткових протоколах до них.

Захист прав людини під час війни є нагальним питанням, яке було предметом міжнародних правових дискусій та конвенцій. Закони війни, також відомі як міжнародне гуманітарне право, забезпечують керівні принципи ведення військових дій і захисту осіб, які не беруть або більше не беруть участі у збройних конфліктах. До основних правових інструментів, які спрямовані на захист прав людини під час війни, та які охоплюють цю сферу зі всіма її особливості, можна віднести:

1. *Женевські конвенції*: це набір із чотирьох договорів, які окреслюють правила війни та забезпечують правовий захист тим, хто не бере участі у військових діях, наприклад цивільним особам, військовополоненим, хворим і пораненим [1].

2. *Міжнародний кримінальний суд*: МКС є постійним міжнародним судом, створеним для судового переслідування осіб за геноцид, злочини проти людяності та військові злочини. МКС має на меті забезпечити справедливість для жертв військових злочинів і запобігти майбутнім порушенням міжнародного гуманітарного права.

3. *Загальна декларація прав людини*: Дана декларація визнає притаманну гідність і рівні й невід'ємні права всіх членів людської сім'ї та забезпечує основу для захисту цих прав під час війни [2].

4. *Міжнародний Комітет Червоного Хреста*: МКЧХ є незалежною гуманітарною організацією, яка працює для захисту та допомоги жертвам збройних конфліктів та інших ситуацій насильства.

5. *Відповідальність за захист*. Цей принцип стверджує, що держави несуть відповідальність за захист свого населення від геноциду, військових злочинів, етнічних чисток і злочинів проти людства. Якщо держава не може або не хоче захистити своє населення, міжнародне співтовариство має втрутитися.

Особливості захисту прав людини під час війни полягають у тому, що в умовах збройних конфліктів часто виникають ситуації, які можуть загрожувати життю та безпеці цивільного населення, їхнім правам та свободам. Тому міжнародне право розробило деякі спеціальні механізми та принципи, які можуть захистити права людини під час війни. Міжнародне гуманітарне право встановлює правила поведінки збройних сил під час конфліктів та визнає необхідність захисту цивільного населення від впливу війни. Це включає заборону на використання деяких видів зброї, захист прав і свобод людей, які не беруть участі у збройних конфліктах, таких як мирні жителі та ув'язнені, та гарантії, що гуманітарна допомога та лікування будуть доступні для всіх, хто їх потребує.

Міжнародний комітет Червоного Хреста працює для забезпечення дотримання міжнародного гуманітарного права та захисту прав людей, які постраждали від конфліктів. Він надає гуманітарну допомогу та підтримку для евакуації поранених, забезпечує доступ до полонених осіб, допомагає відновленню сімей та вирішенню проблем, пов'язаних із зниклими безвісти особами. Також значну роль відіграє міжнародний кримінальний суд. Він працює над переслідуванням та покаранням осіб, відповідальних за порушення міжнародного гуманітарного права та міжнародних прав людини під час війни. Міжнародний кримінальний суд працює над притягненням до відповідальності військових та цивільних осіб, включаючи головних командирів, політичних лідерів та керівників збройних угруповань.

Отже, методи ведення війни постійно змінюються, тому міжнародне право прав людини та міжнародне гуманітарне право повинні постійно змінюватися, щоб не допускати прогалини у захисті, який вони мають забезпечувати. Міжнародне право прав людини та міжнародне гуманітарне право мають спільну мету забезпечити гідність усіх осіб та гуманне до них відношення. Загалом захист прав людини у военний час потребує твердої відданості з боку всіх сторін, залучених у конфлікт, включаючи держави, збройні групи та окремих осіб. Міжнародно-правові документи та конвенції створюють основу для забезпечення захисту людей під час війни, але їх виконання залежать від політичної волі залучених сторін.

Список використаних джерел:

1. Женевські конвенції про захист жертв війни 1949 року.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154

2. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015

Ключові слова: міжнародне право прав людини, міжнародне гуманітарне право, захист прав людини, збройний конфлікт, відповідальність.

Key words: international human rights law, international humanitarian law, protection of human rights, armed conflict, responsibility.

ПАСЕЧНИК ОЛЕНА ВЛАДИСЛАВІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри міжнародного та європейського права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕДИЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У відповідь на агресію Росії був затверджено указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні». Таким чином, заклади охорони здоров'я та державні установи Національної академії медичних наук (НАМН) України, залучені для надання вторинної та третинної медичної допомоги в першу чергу військовослужбовцям.

В умовах воєнного стану необхідне реформування правової системи нашої країни в усіх сферах суспільного життя. У зв'язку з актуальною потребою реформування системи оформлення інвалідності для військовослужбовців необхідно внесення змін до сфери медичного законодавства України в умовах воєнного стану. Від 24 лютого 2022 року багато наших захисників отримали поранення, тому необхідно розробити правові шляхи для доступу до протезування захисників нашої Вітчизни.

Загальна декларація прав людини у статті 3 проголосила право кожної людини на життя, свободу та особисту недоторканність. Також у статті 25 Декларації передбачено, що кожна людина має право на такий життєвий рівень, включаючи медичний догляд та необхідне соціальне обслуговування, який є необхідним для підтримання здоров'я та добробуту його самого та його сім'ї, право на забезпечення у випадку захворювання, інвалідності, настання старості [1].

Права людини виступають найвищою цінністю сучасності. І право на здоров'я є одним з фундаментальних прав. Згідно з Законом України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. (редакція від 29.07.2022 р.): «здоров'я – стан повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних вад» (ст. 3) [2]. Тобто питання щодо протезування є актуальним у зв'язку з тим, що протез надає не тільки можливість повноцінного функціонування людини в соціумі (і навіть надає можливість повернутися до оборони нашої країни), а також підтримує психологічно.

Дронов Владислав Юрійович Екологічна інформація як вид інформації у національному та міжнародному праві: право на доступ	347
Zhebrovska Krystyna, Riaboshapchenko Anastasiia Universal system of international protection of human rights: general principles	349
Канєнберг-Сандул Оксана Константинівна Проблеми та перспективи захисту прав людини в режимі військової окупації	353
Кінаш Наталія Богданівна Адаптація законодавства України до актів Європейського Союзу як напрям європейської безпеки	356
Мануйлова Катерина Вікторівна Особливості захисту прав людини в умовах збройних конфліктів та глобальних викликів сучасності	359
Пасечник Олена Владиславівна Трансформація медичного законодавства України в умовах воєнного стану	361
Печерова Ніна Григорівна Право власності, режими використання об'єкту, що внесений до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО	363
Федорова Тетяна Сергіївна Ідея верховенства права у міжнародно-правовому дискурсі	366
Харитонов Роман Феліксівич, Замостенчук Анастасія Олександрівна Проблематика четвертого та п'ятого покоління прав людини	370
Цибульська Ольга Юріївна Окремі питання колізійних норм щодо правових наслідків шлюбу в умовах воєнного положення в Україні	372
Большакова Ольга Віталіївна Обмеження прав людини в умовах воєнного стану: законодавче врегулювання, межі, закордонний досвід	374
Hrebeniuk Dmytro Ai regulation in EU: the European Parliament's stand	377
Біляєвський Дмитро Сергійович Визначення та проблематика терміна «гібридна війна»	380
Бурдюжа Олександр Миколайович Правові основи діяльності ООН щодо гуманітарної допомоги	383
Галат Владислав Ігорович Істотні порушення міжнародного договору купівлі-продажу програмного забезпечення для захисту від кібератак	386